

Явор, тополя і береза

Микола Костомаров

Из народного предання

Оженила мати єдиначка сина,
Узяла невістку дівку-сиротину,
Взяла і не рада – вовком вовкує,
Повсякчас бідну сирітку катує,
Шле на поругу по воду босу,
Невдягнуту, простоволосу.
Сирітка плаче, по пеньках ступає.
На своїх ніженьках кров зобачає.
Прийде додому – лає катівка,
Часом ухопить за косу сирітку,
Часом по личку її затинає.
Сирітка плаче, до Бога взиває:
– Боже мій милий, боже милостивий,
Нащо ти держиш в світі нещасливу? –
Хотіла мати навік розлучити,
Дала синашу меду-вина пити,
Його дружині отрути вложила.
Каже синочок: – Вип'ємо, мила!
Вип'ємо, серце, по єдній чарці,
Будем лежати у єдній ямці! –
Випила мила, випив миленький,
Бере дружину, тулить к серденьку.
Пішли обоє в широке поле,
В зелені луки, в чисте болоння.
Та вже сирітка очі закриває,
Миленький мліє, слово промовляє:
– Яснее сонце, небо високе,
Земля широка, море глибоке!
Хай наша доля у вас зостане,
Хай після смерті кохання не зв'яне!
Хай по всім світі ідуть про нас вісті,
Хай після смерті кохаємось вмісті! –
Став молоденький – зелений явір,
Стала дружина – тополя біла!
Стали їх ніженьки – чорні коріннячки,

Стали їх рученьки – довгії гіллячки,
Все їх одіння – зелене листя;
Оченьки, брівоньки кора покрила,
Кривця гарячая похолоділа.
Одного зросту, листу одного,
Схожі два дерева – одно в другого!
Явір вершечок к тополі схиляє,
Наче з дружиною річ поводжає.
Вийшла матуся – дерева зоглядала...
Туга велика на серце їй впала.
Плакала гірко, таяла, в'яла,
На злеє серце своє нарікала.
Почув предвічний – змінилась мати:
Стала їй коронька тіло вкривати,
Стала матуся – береза біла,
Понурі гілля, сумна, журлива,
Все наче ние, усе жаліє:
То об дітках вона все боліє!